Folket 5.8.1946.

Färgrik final på vacker Expo-succ

Spelmansträffen på Expon. Skog torpslaget — fr. v. Erik Eklund, H. Thorsell, Evert Melin och Tho sell junior — spelar "Kerstin vals". — Fru Astrid Zetterber Västerljung — en av de två dame na i spelmansorkestern — spel en låt som hon själv komponerc

(City-Foto

SPELMÄN OCH FOLKDANSARE ROADE REKORDSTOR PUBL

Utställningen har haft nära 160,000 besökare och går bra ihop

na, hr Wetter själv visade hur förunderligt fint en gök gal på fiol och berättade litet om Sörmlands spelmansförbund och dess uppgifter och Södertörnslaget och Jahn Martins trio visade prov på välkänt gott samspel och musikalitet. Publiken applåderade villigt och hr Wetter kunde med gott samvete lotsa sina musikanter till den väntande middagen efter välförrättat värv, och lämna plats för GUIF:s folkdanslag.

TREKARLSPOLSKA, VINGÅKERSDANS, OXDANS,

mycket kan de, GUIF:arna, och fint och lätt dansar de. Flickornas kjolar stod som ballonger, solen var fortfarande välvillig, lika välvillig som åskådarna, som alltid fröjdas lika högljutt åt oxdansens vilda turer och vingåkersdansens skälmska upptåg. Detta var alltså GUIF:arnas bidrag till trevnaden, så blev det paus i förlustelserna, varvid himlen passade tillfället att släppa ifrån sig några tunga regndroppar. Spelmännen återkom och gjorde sitt bästa för att jaga molnen på flykten men lyckades inte riktigt. Sak samma förresten, ty Sörmlands spelmansförbund pryder sin plats ändå, och när hr Wetter innan sista låten talade och sade att alla spelmän gladdes åt eskilstunabesöket fanns det säkert många bland publiken som velat kvittera artigheten. Tillfället greps också, ty Ivar Hultströms avskedsgånglåt är väl värd de brakande applåder den fick.

Och så krängde landshövdingen av sig trenchcoaten och besteg estraden och höll det sista talet på Eskilstuna Expo, ett tal, fyllt av tacksamhet till alla medverkande och välgångsönskningar för hantverksföreningen.

— Med denna utställning har hantverksföreningen velat visa att den går in i sitt andra halvsekel med friskt mod och förtröstan om framtiden, yttrade landshövdingen bl. a. Våra hantverkare, som stått i spetsen för denna utställning, har visat sig kunna gå land med en stor, gemensam uppgift. Att det som visats i utställningshallarna i hög grad bidragit till ökad respekt för hantverk och yrkesskicklighet var landshövdingen också förvissad om.

Efter landshövdingens tal hurrades det trefaldigt för fosterlandet, varpå spelmännen satte fiolerna till hakorna och ackompanjerade "Du gamla, du fria". Och under en smattrande trumpetfanfar gick flaggan ned, markerande finalen på 1946 års förnämliga hantverksutställning i Eskilstuna.

Forts. å nästa

Esk. Kuriren. 5.8.46.

Spelmännen lockade fram sol

Expofinal med klang i fiolerna

Det såg hotfullt ut till en början. Regnet prasslade i spelmansskrindornas lövruskor, regnvåta paraplyer blänkte och hästsvansarna slokade sorgmodigt, men de som inte slokade var de femtio sörmländska spelmännen som kallats att spela upp expofinalen. De kröp muntert i regnrockarna och klättrade upp i sina lövvagnar, där de ganska snart fick fram fiolerna medan ekipagen rullade iväg genom tysta gator till utställningsområdet. Och så kom det sig att det, trots regnvädret, blev sol och fest över Eskilstuna Expos sista dag, som också blev en stilfull hyllning till hembygden.

Spelmän har för vana att göra en effektfull entré, fint marscherande, men det var nu någonting som man nödgades hoppa över denna gång. Istället klämde man fiollådan under armen och tog i spridda flockar utställningsområdet i långa kliv samt tog sig upp på podiet, där hr Wetter hälsade, samlade och eldade sina mannar på känt manér. Och svårt är att säga hur han bar sig åt, men regnet förjagade han och musikanterna med sin allra första låt, solen värmde välvilligt dävna spelmansbyxor och fuktiga knästrumpor, och hr Wetter kunde inte låta bli att påpeka faktum för publiken:

— Där ser ni själva! Så fort vi börjar kommer solen!

Ja, solen kom, och spelmanshumöret också. Det blev Österåkers brudmarsch med klang i fiolerna och snärt i stråkdragen, Per Johan Anderssons polska och Ivar Hultströms populära gånglåt, brudmarsch från Julita och många andra fina saker, och det blev först och sist trivsamma historier kring varje låt, berättade på hr Wetters eget sätt, som det inte lönar sig att härma.

Fru Astrid Zetterberg från Västerljung klädde utmärkt i den va Vingåkersdräkten och hon hanterade också fiolen med samma elegans sina manliga kolleger. Förbundsordföranden Gustaf Wetter från Kat holm har en strålande förmåga att el da sina musikanter. På bilden får Österåkers brudmarsch att klinga särskilt grant. (Foto: Forsslun

Och spelmännen själva? Ja, de stämde sina felor, som inte mådde särskilt väl av den fuktiga väderleken, grinade glatt mot sin anförare och stampade takten till sina låtar. Mest entusiastisk var, som vanligt, 75-åringen Hjalmar Björklund från Oxelösund. Han kan spela en polska som den skall spelas, fast denna gång var han en aning bekymrad, varför berättade han strax för publiken. Att gnida fiol med en stukad arm är inte den lättaste sysselsättningen och därför så:

— Missar jag får ni ursäkta, sa Björklund försiktigt men han ängslades alldeles i onödan, ty Glabolns polska lät så att det sjöng i strängarna och spratt i fötterna på publiken, som i en hast lockats att fälla ihop paraplyerna och krypa ur regnkläderna. Men Björklund själv var inte riktigt nöjd:

— Fungerar inte riktigt, muttrade han när han lade ner stråken, och det hjälpte inte att Wetter dunkade honom i ryggen och försäkrade motsatsen.

"KAFFEPOLKETTA" PÅ TROLLSTÄMD FIOL.

En stillsam och allvarlig sp var Axel Wester från Vingåke sam så länge han inte höll i st ty då var det slut med lugnet. ' polketta" var ingen fridsam k sition, den målade effektivt ett kafferep, nog sagt, och "] polska" krävde också den fingrar. Rak i ryggen var har de 68 åren, Wester, och vacker hade han i fiolen, men så var d så något alldeles särskilt me försäkrade Wetter. Trollstäm den, och för en sådan fiol låg tiden spelmännen sju torsdag under en bro och underhandlad näcken. ..

Skogstorpslaget kan också h sina instrument, det visade de r många gånger tidigare. Det är f son Thorssell, som också gör si ler själva, E. Eklund och Eve lin, och för dagen appladerad mest den sistnämnde. Hans nyk nerade "Kerstins vals", tillägn liten dotter, var en förtjusand och skogstorpslaget gjorde d rättvisa.

Och vad kom sedan? Ja, k holmsspelmännen hade äve spänst i fingrarna och klang i

Sö. U. 5.8.46.

MED FEMTIO FIOLER

spelades finalen till Eskilstunaexpon

Spelglädjen stod högt i tak vid spelmansträffen i Eskilstuna.

I lövade skrindor och till tonerna av Gånglåt från Lästringe gjorde sörmlandsspelmännen sitt intåg på utstäl ningsområdet och det verkade som om solen skjutsade undan de tunga regnmolnen för att bättre kunna lyss ti de glada tonerna.

På sitt tåg genom staden hade spelmännen inte kunnat ta fram sina fioler på grund av det ihållande regnet. I stället sjöng man och vinkade till de tättbefolkade fönstren och till de paraplyförsedda optimister som följde med utmed trottoarerna litande till bättre väder. Och solen segrade till slut och folkskollärare Gustaf Wetter samlade sina 50 spelmän på podiet och klämde i med en brudmarsch från Österåker. Publiken, som blev större allt efter som vädret blev vackrare, applåderade villigt och stämningen steg för varje nummer allt högre. Det var kläm och fart i musikanterna och hr Wetter kunde konsten att göra det hela intressantare genom att berätta något om hur kompositionerna kommit till eller någon rolig historia om kompositören. De som kanske lockade fram de starkaste applåderna och skratten var de båda veteranerna bland spelmän Hjalmar Björklund från Oxelösund och Axel Wester, Vingåker. Den senare, som var med redan på den första spelmansstämman i Stockholm 1910, spelade på sin "trollstämda" fiol en vals och en s. k. kaffepolketta och visade därvid prov på en beundransvärd fingerfärdighet. Landshövding Hammarskiöld, som var hedersgäst på första bänk, försökte förgäves tillsammans med skräddarmästare Weiborn och ingenjör Wretblad applådera fram ett extranummer. Efter Westers ekvilibristiska framträdande visade hr Wetter dennes instrument för publiken och berättade att strängarna var stämda från kvinten E A E A i oktav över varandra och detta var vad som menades med trollstämning. Enligt sägnen kunde en spelman förvärva sin förmåga att spela på det sättet endast genom att sju torsdagsnätter å rad vistas under en bro och därvid utföra vissa ritualer, bl. a. offra en katt. Fru Astrid Zetterberg, en av de två kvinnliga deltagarna, framför knäpplåt av egen komposition o man från Skogstorp spelade på e digt tillverkade fioler egna kom ner och visade därmed att spelm ditionerna lever kvar i Söderm Ja, så var den timslånga melo kaden över och man lämnade p folkdanslaget som under en hal visade hur man dansade Fryksdal trekarlspolska, vingåkersdans, och mycket annat. Just som m sat västgötapolska som sista n och de sex paren med sin leda Liljeström med nigningar och bu tackat för applåderna gick solen igen som om den var nöjd med sett och hört och så började re parna åter falla.

St. T. 5. 8. 1946.

Regnet dämpade inte spelmansglädjen vid festlig final på Eskilstuna-expo

ESKILSTUNA den 4 aug.

(St.-T.) På slaget sju firades Eskilstuna Expos fana för sista gången, sedan landshövding Bo Hammarskjöld hållit avslutningstalet, vari han tackade och hyllade Hantverksföreningen, utställningskommitterade och Eskilstuna stad.

I runt tal 155,000 personer har vandrat genom utställningsgrindarna, och söndagen — "hembygdens dag" — var inte heller någon dålig publikdag trots det ihållande regnet. 10,400 personer besökte expon, men så var det också Sörmlands spelmansförbund som stod på podiet så gott som hela eftermiddagen och tillsammans med GUIF:s väldansande folkdanslag svarade för en festlig expofinal.

Det började redan vid middagstiden, när de cirka 50 musikanterna ändrade lövade skrindor vid centralstationen och ivrigt spelande for genom stadens gator till utställningsområdet, där en talrik publik väntade. Och så spelades det upp till en äkta sörmländsk spelmansstämma med förbundsordföranden Gustaf Wetter som trivsam conférencier. Ingen av de gamla och välkända saknades: där sågs spelmansglade 75-åringen Hjalmar Björklund från Oxelösund, Vingåkersspelmannen Axel Wester gnidande trollstämd fiol med brio. Och även ett par damer i Vingåkersdräkter skymtade i den granna, folkdräktsklädda spelmansskaran. Och sedan GUIF:arna dansat och spelmännen gjort ännu ett framträdande, lika applåderat av publiken, som kurade under regnvåta paraplyer, drog det alltså ihop sig till final. Landshövdingparet Hammarskjöld, utställningens främste skräddarmästare S. Weiborn och kommissarien ingenjör P. Wretblad, tog plats på de främsta bänkarna. Landshövdingen, som själv varit en synnerligen flitig expobesökare, hade idel vackra ord att säga om Eskilstuna industri- och hantverksförening, som så värdigt celebrerat sitt halvsekeljubileum. Och den har gjort mer än så, ökat respekt för hantverks- och yrkesskicklighet. Och aktning och förståelse för industrin har denna utställning skapat, yttrade landshövdingen, som även var förvissad om att den i hög grad bidragit till att klargöra begreppen kring Eskilstunaindustrierna. Många tacksamma ord riktades därefter till hantverksföreningen och utställningskommitterade, innan landshövdingen slutligen utbringade ett leve för Sverige och "Du gamla du fria" sjöngs till ackompanjemang av spelmännen. Och så firades flaggan på Eskilstuna Expo 1946.

Utställningen har ekonomiskt gått ihop. Bruttointäkterna har belöpt sig till 200.000 kronor och utgiftssumman har blivit betydligt mindre.

Kafr. Kuriren 5-8

Regn nedslog spelmansglä[illegible] på expos final

— Eskilstunautställninge[illegible] skapat ökad respekt för han[illegible] och har framför allt visat at[illegible] kan bidra till lösningen av lan[illegible] dens problem, fastslog landsh[illegible] Bo Hammarskjöld när »sm[illegible] expo på söndagskvällen stäng[illegible] tarna efter att ha räknat in [illegible] besökare under de tre veck[illegible] varat. 10,400 utgjorde besöka[illegible] let, trots regn, under finalda[illegible]

Det var de sörmländska spel[illegible] Vingåkersdräkter och annan fä[illegible] som fått ta hand om avslutni[illegible] som sin egen speciella »dag», [illegible] gjorde en värdig entré på exp[illegible] festtåg genom staden i lövade [illegible] I spetsen för de 50 spelmän[illegible] Spelmännens länsförbunds or[illegible] folkskollärare Gustaf Wetter, [illegible] holm.

Och så spelades det upp till[illegible] sörmländsk spelmansstämma [illegible] bundsordföranden som trivsa[illegible] rencier. Ingen av de gamla och[illegible] da saknades: där sågs spelm[illegible] 75-åringen Hjalmar Björklund f[illegible] lösund, och Vingåkersspelman[illegible] Wester gnidande trollstämd [illegible] brio.

Klockan sju på kvällen hade [illegible] obevekligt stängts, och därefter [illegible] slutningstalet av landshövdi[illegible] marskjöld. Utställningen ha[illegible] miskt gått ihop och inte bara [illegible] också lämnat överskott. Bru[illegible] terna har uppgått till i runt ta[illegible] kronor. Preliminärt beräknas [illegible] till 50,000 kr., som kommer a[illegible] ett hantverkets hus i Eskilstun[illegible]

872,000 — sammanlagd ut[illegible] ningspublik!

Förutom i Eskilstuna avsluta[illegible] utställningar under söndagen, [illegible] i Gävle, Malmö, Ulricehamn [illegible] deln.

Expon i Gävle har besökt [illegible] 700,000 personer, Malmö 73,00[illegible] hamn av 30,000 och Vindeln a[illegible] personer.

Spelmansstämman den 4.8.1946, Hembygdens dag, avslutn
dagen av Eskilstuna Expo.

D.N. 5.8.46.

Utställningsfinal

Utställningarna i Gävle och Eskilstuna och mässorna i Ulricehamn, Malmö och Vindeln avslutades på söndagen. Den 700.000:e besökaren, en flicka från Bollnäs, räknades avslutningsdagen in i Gävle. Besökarsiffrorna på övriga utställningar var också höga, Eskilstuna hade 155.000, Skånemässan 73.000 Ulricehamnsmässan 30.000 och Vindelnsmässan 10.000.

Här ovan presterar fru Astrid Zetterberg från Västerljung en folklåt vid Eskilstunaexpons avslutning.

Fem utställningar avslutades på söndagen, nämligen i Gävle, Eskilstuna, Malmö, Ulricehamn och Vindeln. Expon i Gävle har besökts av cirka 700.000 personer. Den 700.000:e var fröken Ingrid Sandberg från Bollnäs, vilken som minne av besöket fick motta en originalvas, signerad och tillverkad av fröken Maggie Wibom, Stockholm.

Eskilstunautställningen har skapat ökad respekt för hantverket och har framför allt visat att detta kan bidra till lösningen av landsbygdens problem, fastslog landshövding Bo Hammarskjöld när "smestans" expo på söndagskvällen stängde portarna efter att ha räknat in 155.000 besökare under de tre veckor den varat. 10.400 utgjorde besökarantalet, trots regn, under finaldagen.

D.N. 5.8.46.

700.000 personer på Gävleexpon, Bollnäsflicka fick vas i prese

Folkskollärare Gustaf Wetter dirigerar sina Sörmlandsspelmän vid Eskilstunafinalen.

Det var de sörmländska spelmännen i Vingåkersdräkter och annan färgglädje som fått ta hand om avslutningsdagen som sin egen speciella "dag", och de gjorde en värdig entré på expon med festtåg genom staden i lövade skrindor. I spetsen för de 50 spelmännen åkte Spelmännens länsförbunds ordförande, folkskollärare Gustaf Wetter.

Klockan sju på kvällen hade portarna obevekligt stängts, och därefter hölls avslutningstalet av landshövding Hammarskjöld. Utställningen har ekonomiskt gått ihop och inte bara det, utan också lämnat överskott Bruttointäkterna har uppgått till i runt tal 200.000 kr.

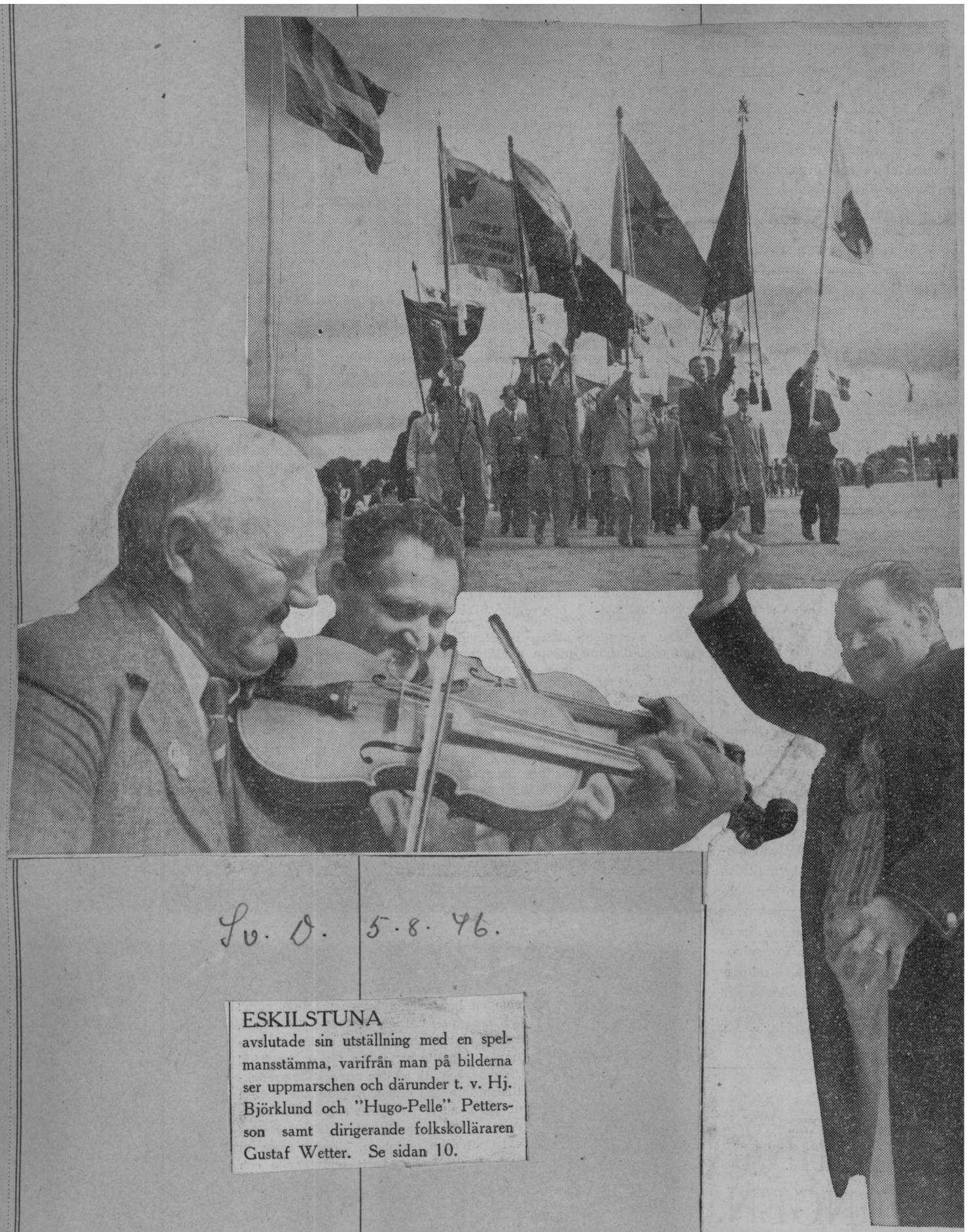

Sv. D. 5.8.46.

ESKILSTUNA
avslutade sin utställning med en spelmansstämma, varifrån man på bilderna ser uppmarschen och därunder t. v. Hj. Björklund och "Hugo-Pelle" Pettersson samt dirigerande folkskolläraren Gustaf Wetter. Se sidan 10.

Tre utställningsstäder hade remarkal
dagar på söndagen: i två av dem
det final för sommarutställningar oc
en började en utställning.

Expofinal med publikrekord.

Mannen med magprofilen är folkskollärare G. Wetter från Katrineholm, Spelmansförbundets ordförande och söndagens högst populäre speaker och ledare. På bilden bredvid ser man Skogstorps likaledes mycket uppskattade spelemän. (Foto: Cityfoto)

Med trollstämda spelmansfioler — 75-årig friskus med stukad arm.

Innan folkskollärare Gustaf Wetter från Katrineholm med felornas hjälp hunnit stämma fram solen ovanför de tätt packade människomassorna i Expos "visningsring" på söndagsmiddagen skvättade det mycket och ofta från ovan. Skräddarmästare Weiborn satt bredvid landshövdingen på första parkett i bästa avslutningskostymen utan ytterrock. Det hade han säkert råd med, en skräddarmästare behöver inte ha bekymmer för kostympressningen. Sade publiken.

Skvättade gjorde det titt tätt, men när man väl kommit igång uppe på estraden kunde inte solen låta bli att titta fram för att se vad det var frågan om. Och det som visades var värt att se och än mer värt att höra.

I ösande regn hade spelmännen — ett femtiotal — samlats vid Centralstationen, varifrån de foro genom staden till Expo i lövade skrindor. D. v. s., skrindor kanske är för mycket sagt. Det var fyra vagnar på gummihjul med parksoffor på flaken. Felorna fick man gömma i fodralen och folkdräkterna under trenchcoats och paraplyer,

Löv i överflöd dolde sedan alla envar. Det plaskade om spelm skörten när tjocka och magra cerade stjärtarna på de blöta karna, men humöret var det fel på. När tåget satte sig i relse togo män och kvinnor i kärran upp "Vi gå över daggs ta berg...." — daggstänkt va också hela vägen — och när strök under entrén in på det området hade även instrum plockats fram och man skr på arenan under något regn pad musik.

Hur hr Wetter bar sig åt f få regnet att upphöra vet v men skvättandet upphörde

Äldste deltagaren Hj. Björklund, Oxelösund, en spänstig 75-åring med det sanna spelmansfhumöret. Till höger om honom står hans ackompanjatör, Hugo Pettersson från Eskilstuna. (Foto: Cityfoto)

lertid. Kanske han liksom de gamla spelemännen legat sju torsdagsnätter i följd under en bro och lärt sig av näcken, alltnog sol blev det. Den trivsamt trygge och gemytlige ordföranden i Södermanlands spelmansförbund — denne fullvuxne herre med den imponerande magprofilen utstrålade sann och äkta spelmansglädje — öppnade uppvisningen med några ord till publiken, som fyllde varenda bänkplats och det mesta av ståplatsutrymmena på skolgården. Hr Wetter uttalade på förbundets vägnar sin glädje över att man fått komma till Eskilstuna. Vårt förbund är visserligen inte så gammalt, sade han — det bildades i Malmköping 1925 — men det är det äldsta i Sverige. Efter att ha framhållit att förbundet gjort och gör allt för att levandegöra och bevara våra svenska låtar kunde han vända publiken ryggen och de 54 spelmännen magen. Och så började man med en brudmarsch från Österåker — en sådan där marsch som förr spelades i kyrkan. Var det ett vackert brudpar blev låten lång, var det inte vackert, ja, då rättade man sig därefter.... Så blev det en vals från Floda och en polska av nestorn i förbundet, 93-årige Per Johan Andersson, Katrineholm, vilken dock själv ej var med. Efter en gånglåt kom turen till enskilda framträdanden och först kom skogstorpslaget, Thorsell, far och son, E. Melin och Erik Eklund, vilka inte endast hade egenhändigt tillverkade fioler utan även egna kompositioner, t. ex. Melins "Kerstins vals", tillägnad hans söta lilla dotter.

Spelmännen äro ett segt släkte och även om man inte hade 93-årige Andersson med så hade man dock en 75-åring, Hj. Björklund från Oxelösund, dagens äldste deltagare. Det var en typisk spelman med en sådans sprittande goda humör, och sina låtar från Björkvik och Glaborn exekverade han med taktstampning, knäppar och knixar. Talade till publiken gjorde han också och han bad om ursäkt för att han stukat en arm. Vilket dock icke märktes så mycket på spelet. Se, det var en riktig speleman, och publiken hade lika hjärtans roligt som han själv tycktes ha. Han ackompanjerades av Hugo-Pelle, även ibland kallad Hugo Pettersson från Eskilstuna.

Axel Wester från Vingåker var betydligt allvarligare, trots att han bara är 68 år. Han rörde inte en min men fingrarna o. stråken gingo desto livligare, antingen det nu var en vals av egen komposition, en "kaffepolketta" eller en knäppolka. Kaffepolketten blev succé — man riktigt hörde hur bondgummorna pladdrade i munnen på varann. Han hade, som hr Wetter meddelade publiken, en trollstämd fiol — det var för att få en sådan de gamla spelmännen lågo sju torsdagsnätter under en bro.

Trollstämt instrument hade även fru Astrid Zetterberg, Västerljung, i egen knäpplåt. Eskilstunalaget, tio man starkt, hade naturligtvis också ett bejublat framträdande, bl. a. spelade man en marsch av kantor Hellmark i Sundby och en polka av J. F. Hjertzell — den lilla mag-

ra, kommenterade hr Wette
bröstade på magen. Hr Wette
förde sedan själv katrineholn
tionen — bl. a. blev det en
marsch från Vingåker — och
andra av de deltagande lagen

trädde. Glömmas skall ej
Jan Martins trio — den spe
radio för en vecka sedan.
publiken fick nu bl. a. höra
sakral musik, koralmelodier
medeltiden m. m.

**"Man känner att m
svensk."**

Publiken satt troget kvar
hela programmet, och den had
valuta av programmet från de
dräktsklädda — en och an
civil kostym — spelemänne
estraden.

Några timmar senare gåvo
andra konsertavdelning, vilker
des i direkt anslutning av den
ta avslutningshögtidligheten.
Wetter uttryckte sin och alla
spelmäns stora glädje över a
fått medverka på Hembygden
på Expo.

— Alltid då spelmän komm
sammans blir det något s
över hela stämningen, sade hr
ter. Jag kan inte finna något
re uttryck för våra känslor ä
jag en gång hörde från en ga
dalmas vid ett tillfälle lik
detta: "Det finns ingenting s
ligt, som att vara med på en
här spelmansstämma, för man
ner att man är svensk".

Spelmanslåtar skola inte li
arkiv, de skola leva från gene
till generation. Vi spelmän
vad vi kunna för att våra
gamla låtar inte skola glö
bort. Vi göra inte anspråk p
fullgott återge deras musik, m
äro stolta över att få pres
den här på Expo.

Som sista stycke spelades
välkända gånglåt, som kompo
av Sörmlands spelmansför
förre ordförande, Ivar Hultstr

Trevlig folkdansuppvi

Fyra par från GUIF:s folk
lag hade mellan spelmännen
program en trevlig uppvisning
några av de mera populära da
na på repertoaren. Där dan
lusteliga Vingåkersdans, Väs
polska och Trekarlspolska, fö
nu inte tala om den dråpliga
dansen, som alltid framkallar
munterhet hos publiken. Så
sas den också med den rätta
velsen av de skickliga GUIF
sarna, som ha den rätta glimt
humor i ögonvrån och veta
färg åt de många roliga ture

SÖRMLANDSPOSTEN

Måndagen den 5 augusti 1946

MUSIK

Södermanlands spelmansförbund

fick äran avsluta Expos sista dag med ett starkt uppbåd av unga och äldre spelmän. Ty gamla förefalla de aldrig bli, så länge fiolen ligger under hakan och armen icke styvnat och fingrarna icke heller för den delen. Och i ögat sitter glimten eller det inåtvända, som lyssnar till anden i musiken.

Det finns naturligen mycket folk, som inte vill ge så värst mycket för dessa primitiva yttringar av musik och inte förnimmer mycket av dess själ. Det är också givet, att tonen mången gång icke är alldeles ren och att välljudet i tonbildningen är problematisk. Melodierna äro också ganska ensartade och harmonierna de enklaste. De nybildningar, som förekomma ganska talrikt, förete inga spår av originalitet utan äro traditionsbundna. En ny egenartad bröllopsmelodi presenterades vid detta tillfälle av en kvinnlig fiolist. Den blev svagt applåderad.

Emellertid äro spelmännens musik oerhört populär, och deras uppspelningar samla alltid folk i en myckenhet, som är avundsvärd för de verkliga yrkesmännen. Anledningarna härtill äro givetvis ganska många. Folkmusiken, om man får kalla den så, är enkel och lättfattlig. Det fordras intet studium eller någon djupsinnig eftertanke att förstå den. Den bygger på en utpräglad takt och rytm, som inbjuder till dansrörelser både in- och utvärtes. I regel äro dessa melodier avgjort glädjebetonade och inbjuda till munterhet, leenden och — trevliga minnen från logar och lador. Och så äro de aldrig långdragna och släpande. Även den som icke lyssnar till dagens schlager känner sig omedelbart i släkt med vad han hör av spelmännen.

Man får ej heller på något sätt underskatta betydelsen av att denna folkmusik hålles levande. Varje spelman blir ett litet laddat kraftcentrum på sin ort. Han spelar själv efter sitt hjärtas lust och han får lärjungar. Melodien som kom bort kan bli världskatastrof. "Onda människor ha inga visor", har det sagts. Enligt ledaren av spelmännen för dagen, folkskolläraren E. Wetter, Katrineholm, är det just spelmännens uppgift att hålla musiken levande och frigöra den från arkivdammet. Han betonade också, att de spela i alla blygsamhet och äro väl medvetna om den "stora" musikens överlägsenhet.

Det fanns ingenting att anmärka på framträdandet. I sina färgrika folkdräkter togo sig spelmännen vederhäftiga ut. Säkerheten i spelsättet, accentueringen i fördraget och den genomstrålande musikaliteten hos många av dem äro värden som stå sig hos dem själva och för åhörarna som ett gott minne av spelmännens dag på Eskilstunaexpo.

D. F. N.

Expo final

SÖRMLANDSPOSTEN

Måndagen den 5 augusti 1946

Tunga regnmoln bildade ett hotfullt "tak" även till själva avslutningshögtiden. Men i kanten på molntäcket lyste himlen hoppfullt blå, lika glättig och ljus som tonen i de 54 spelmännens felor. Efter en gånglåt besteg landshövdingen utställningens tribun och höll avslutningstalet, vari han gav hantverkarna ett erkännande för deras insatser och industrien en honnör för dess villighet att deltaga i utställningen. Han tackade alla som medverkat till det goda resultatet och nämnde därvid särskilt hrr Weiborn och Wretblad och slöt med en välönskan för hantverksföreningens nya epok. Efter ett leve för Sverige sjöngs Du gamla, du fria unisont till spelmännens ackompanjemang. Till taptots smattrande trumpetfanfarer halades så utställningsflaggan ned, därmed sättande punkt för den största utställningen i Eskilstunas historia.

Landshövdingens avslutningstal.

Alltså ha vi nu kommit till slutet på denna utställning, yttrade landshövding Hammarskjöld. Om en liten stund skall den stora flaggan firas för sista gången. Allt det som här samlats med så stor omsorg skall åter skingras, den festliga ramen skall

ersättas av skolornas vard
verkstadsskolans nya byggna
tagas i anspråk för sitt e
ändamål.

Vad blir då kvar av det hel
gar man sig. Säkert är det fö
att därom avge något saml
döme. Men några intryck m
fall framhållas.

Eskilstuna hantverks- och i
förening har ju med utstä
velat på ett högtidligt sätt
festera övergången till en n
samhetsperiod. Den har vel
att man går in i den period
friskt mod och förtröstan on
tiden. Det syftet har säker
Det har varit våra hantverka
stått i ledningen för utstäl
och de ha därmed visat sig ku
i land med en stor gemensam
Vad som i utställningshallarn
har obestridligen i mycket vid
sar spritt ökad respekt för l
ket — för de många, många t
nas tysta och trägna arbete, s
ger bakom en verklig hantve
dukt, för all yrkesskicklighe
krävs för att frambringa en
tetssak. Förvisso kan har
komma att få en betydligt ök
gift i framtiden, detta fram
som ett bidrag till lösningen a
bygdens problem. Man skönje
epok, kännetecknad av närin
utspridning även till de minst
Ju mer hantverket inför den
står starkt rustat, ju mer det
dat med initiativkraft och
med framsynthet och yrkess
he, dess bättre även för lande

Också i många andra avseen
utställningen förvisso vidgat
både på hemmafolk och till
fortsatte landshövdingen. Särs
därvidlag nämnas storindustri
sats. Den kom kanske urspru
med som en honnör för han
och redan det var stort tac
Men med än större tacksamh
ordar säkert hantverket gärna
industrien sedermera gått in fö
på ett synnerligen aktningsvä
Detta är värt också en honn
vidare kretsar. Ty ingen, hur
vandrad han trodde sig vara i
tunas industri, har väl kunnat
dess utställningar här utan at
starkare intryck av den mång
i produktionen, som utvecklat
det arbete i de sotiga smedjo
för alltför många ännu står
nebilden för Eskilstuna-arbete
har fått en aning om de l
krav på yrkesskicklighet oc
sion, som numera ställas på
rer och arbetare. Man har b
ponerad av Eskilstunaindustri
måga att hävda sig på de
lägsna marknader. Något av
handelns romantik — för att
statsrådet Gjöres' uttryck
kommit att omskimra d
fabrikskomplexen.

Bland de bestående resultaten kan icke ens i denna korta exemplifiering förbigås den storartade samling och uppvisning av musikaliskt verksamma krafter i landskapet, som ägt rum i söndags på Sångens och musikens dag, och i dag genom Spelmansförbundet, vilken icke kunnat genomföras utan denna utställning, och som säkert kommer att bilda epok i länets musikliv.

Mycket mera skulle självfallet kunna sägas om de allmänna intryck, som utställningen efterlämnar. Var och en kan dock säkert själv komplettera bilden. På denna plats må det dock nu sättas punkt, och det gör vi med ett uppriktigt tack till alla dem som på ena eller andra sättet arbetat i planläggningen och genomförandet av utställningen, framför allt de kommitterade och dem av hantverkets män och kvinnor, som aktivt tagit del i vardagsarbetet på utställningen. Säkert misstycker ingen, om jag nämner två namn: skräddarmästare Weiborn och generalkommissarien, ingenjör Wretblad. De ha bildat den fasta axel, kring vilken det hela rört sig. Den enes entusiasm och tro på den goda saken, den andres rutinerade erfarenhet och säkra omdöme ha kompletterat varandra på ett förträffligt sätt.

Vår utställning har hållits under hägnet av Sveriges flagga. Den hissades på öppningsdagen som tecken på att utställningen stod färdig att ta emot sina gäster. Den skall nu åter sänkas när portarna för sista gången stängas. Förvisso kan detta tagas som en symbol för att hela det stora verket innerst varit avsett att ställas i fosterlandets tjänst, ett tecken på att Hantverksföreningen under sitt nya halvsekel icke bara vill arbeta till gagn för sig själv och sin bygd utan att den även vill ställa in sin och sammanslutningens gärning som ett led i arbetet i och för det gemensamma fosterlandet. Vår tacksamhet mot utställningens arbetare och vår välönskan för Hantverks- och industriföreningens nya epok uttrycka vi därför bäst genom att låta det sista levet gälla vårt fosterland.